

УДК 7.012.23

АКТУАЛЬНІСТЬ ЖИВОПИСУ АНГЛІЙСЬКОГО ПРОСВІТНИЦТВА ТА ТВОРЧІСТЬ ВІЛЬЯМА ХОГАРТА

Студентка С.О. Дороніна, гр. БДР 3-16
Науковий керівник проф. О.В. Колісник
Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання: розкрити особливість живопису англійського Просвітництва на прикладі творчості Вільяма Хогарта, показати актуальність творчості художника в сучасному суспільстві.

Об'єкт та предмет дослідження: живопис англійського Просвітництва, етапи та головні проблеми творчості Хогарта; актуальність творчості для сучасників.

Методи та засоби дослідження: в процесі написання роботи був використаний метод аналізу, компаративістики, моделювання творчих робіт художника до сучасних повсякденних умов співжиття у суспільстві.

Результати дослідження: проведене дослідження дає підстава стверджувати, що творчість Вільяма Хогарта, яка складається з декількох етапів, є визначним здобутком світової культури й актуальна наразі й у ХХІ ст., оскільки, проблеми, які майстерно представляв художник, у різних техніках, й своїй одній із перших робіт з мистецтвознавства в Європі, а саме «Аналізові краси», існують і нині [2;3].

Наукова новизна: полягає у визначенні ролі В. Хогарта – художника, гравера, суспільного діяча, який був серед прихильників ініціативи створення прихистку для позашлюбних дітей, стояв на позиціях зміцнення буржуазної добропорядності й покращення морального стану в суспільстві, сам підтримував благодійність і ретельно шукав у реальності втілення моралі, автора значного мистецтвознавчого доробку, керівника художньої академії і загалом вагомої постаті для Англії ХVІІІ ст.

Ключові слова: живопис Англії, Просвітництво, Вільям Хогарт.

Мистецтво ХVІІІ ст. пройшло два етапи. Перший продовжувався до 1740–1760 рр. Він характеризується зміною пізніх форм бароко в декоративний стиль рококо. Своєрідність живопису першої половини ХVІІІ ст. полягає в поєднанні дотепного і глузливого скептицизму і вишуканості рокайлю. Це мистецтво, з одного боку, витончене, аналізує нюанси почуттів і настроїв, спрямоване до граціозної інтимності, стриманого ліризму, з іншого боку, тяжіє до «філософії насолод». Англійське Просвітництво було зрілим вже у 1740-их роках, і на всій культурі Англії позначалися повідні гуманістичні ідеї цього часу.

Розквіт національної школи живопису в Англії починається з Вільяма Хогарта (1697–1764), в особі якого англійське мистецтво наблизилось до англійської літератури й театру першої половини ХVІІІ ст. [4].

Вільям Хогарт був першим художником Англії, твори якого набули європейської популярності. Він презентував навколишній світ у всій повноті, бачив у ньому і прекрасне, і те, що робило життя англійців нестерпним. Художня критика неодноразово відзначала влучність спостережень, гостроту оцінок художника. Його живопис, граверні роботи та праця з мистецтвознавства «Аналіз краси», визначили нові тенденції у сприйнятті мистецтва й живопису, й отримали гідну оцінку видатних сучасників – Свіфта і Філдінга, а згодом всесвітньовідомих англійських письменників ХІХ століття Діккенса і Теккерея [5].

Лондон у ХVІІІ ст. мав соціальні негаразди та проблеми всієї Англії з протиріччями, контрастами розкошів й убогості. Так, на той період Англія досягла великих успіхів у галузі науки, філософії та літератури, але зберегла брутальні звичаї свого населення [1].

Перший відомий сатиричний цикл з шести робіт, що називався «Кар'єра продажної жінки» був написаний у 1731 році, а роком пізніше художник перевів їх у гравюри. Серія розповідає про трагічну історію молодої провінціалки, яка приїхала до Лондона й відразу ж потрапила до рук досвідченої звідниці. Розкіш утриманки багатія з часом змінилася на

проживання у бідній комірчині, а далі – в'язниця і смерть у злиднях. У квітні 1732 гравюри було виставлено у вітринах торговців гравюрами для продажу якомога більшої кількості людей через доступність цього виду мистецтва широкій публіці з метою просвітництва та виховання суспільства [1].

Вибір теми для створення серії був не випадковим. Питання, порушене Хогартом, глибоко хвилювало його прогресивних сучасників. Новим було те, що Хогарт переніс ці проблеми в мистецтво живопису, створив серію полотен, об'єднаних однією сюжетною лінією і розкрив власну позицію художника на події. Поява серії «Кар'єра продажною жінки» була закономірним результатом наукового пошуку попереднього шляху Хогарта. Художник розпочав боротьбу за викорінення пороків суспільства, бо вважав свої роботи надійним засобом виправлення моралі. 1740-й рік розпочинає період його творчої зрілості, Хогарт створює низку своїх кращих творів і як портретист, і як сатирик. Між 1742 і 1744 роками він працює над шістьма картинами відомої серії «Модний шлюб» [4].

«Модний шлюб» за глибиною задуму і досконалістю художнього втілення – одна з найзначніших серій Хогарта. У порівнянні з попередніми серіями, образи «Модного шлюбу» такі вагомі, що за ними стоять вже не окремі особи, а цілі соціальні групи та їхні взаємини. Картини логічно розвивають і завершують події: багате придане пущено на вітер; світські прийоми, гулянки і зради – ось зміст життя героїв «Модного шлюбу». Створені Хогартом образи висміюють і викривають різні вади, але при цьому вони не карикатурні. Художник стверджував, що, на відміну від карикатуристів, він пише характери.

Серії «Кар'єра марнотратника», «Вибори до парламенту» та ін., презентують Хогарта знову як мораліста, викривача пороків, й політичних зокрема.

Митець також приділяв велику увагу керівництву художньою школою, яка дісталася йому у спадок у 1734 р. В руках Хогарта ця школа стала важливим художнім центром Лондона.

Отже, Хогарт був однією з найпомітніших фігур свого часу й лишається нею дотепер [5].

Висновки. На основі зазначеного встановлено, що Вільям Хогарт був першим художником Англії, твори якого набули європейської популярності й своєрідність живопису якого полягає в поєднанні дотепного реалізму, скептицизму і вишуканості техніки зображуваного. Він представляв світ свого повсякдення у всій повноті, бачив у ньому і прекрасне, і те, що робило життя англійців нестерпним та потворним. Художник один із перших розпочинає політичну критику у своїх творах, вміло викриваючи вади суспільства, які продовжують бути актуальними і в ХХІ ст. Його критика надихала й продовжує надихати на покращення умов життєтворення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Культурологія: Англійське мистецтво XVIII століття. URL: https://studme.com.ua/179102114369/kulturologiya/angliyskoe_iskusstvo_xviii_veka.htm (дата звернення: 11.03.2019).
2. Hogarth W. The Analysis of Beauty. With the Rejected Passages from the Manuscript Drafts and Autobiographical Notes. Edited with an Introduction by Joseph Burke. Oxford : Clarendon Press, 1955. 244 с.
3. Хогарт В. Аналіз краси. М.-Л., 1958.
4. Кроль А. Е. Вільям Хогарт. Л.-М. : Радянський художник, 1965. С. 127–138.
5. Герман М. Г. Вильям Хогарт и его время. Ленинград : Искусство, 1977. 226 с.